

הפלסטינים מתמידים בשלילת כל הסדר עם ישראל

מאת ד"ר (סא"ל מיל") שאול ברטל

מבט מבס"א, מס' 1,241, 31 ביולי 2019

תקציר: עסקת המאה וועידת בחריין מראות כי לסעודיה ומדינות המפרץ, כמו ללא מעט מדינות אסלאמיות, אין סיבה של ממש להתנגד ליחסים נורמליים עם ישראל או להתנגד להסדר אשר נועד להטיב את חייהם של הפלסטינים. אולם הפלסטינים אינם מעוניינים בהסדר אלא בשימור הסטאטוס קוו של מאבק מתמשך ב"אויב הציוני".

בשנים האחרונות, בעקבות סבבי הלחימה בעזה שהבולטים שבהם היו עופרת יצוקה (2008-2009), עמוד ענן (2012) וצוק איתן (2014), מדובר על ניהול הסכסוך באמצעות "כיסוח דשא" אחת למספר שנים. ואכן, התנהלותם של חמאס וארגון הג'יהאד האסלאמי מעידים כי השקט-לכאורה הוא רק כלפי חוץ. מדי שבוע מתקיימים עימותים אלימים הכוללים הנחת מטענים בצירי התנועה של חיילי צה"ל, זריקות אבנים, השלכת מטענים, ירי זיקוקים ובקבוקי תבערה, שריפת שטחי טבע נרחבים באמצעות עפיפוני/בלוני תבערה, ועוד. האירועים נספרים ע"י הארגונים הפלסטינים ומוצגים כחלק מההתנגדות הרחבה ל"כיבוש" הישראלי. ההתנגדות, אל-מקואמה, באה לביטוי בכל הזירות: בירושלים, בגדה המערבית, ברצועת עזה ובשביתות רעב של מחבלים כלואים.

כך למשל בפרסום של הג'יהאד האסלאמי מ-30/6/19 צוין בעמוד החדשות כי "במהלך השבוע נהרג שהיד [מחמד סמיר עביד מעיסויה שבירושלים] ונפצעו עשרות ב-102 עימותים עם הכיבוש. אבדות האויב הן רק 'ארבעה ציונים פצועים'". מסוף החודש שעבר, מאז פרוץ האירועים האלימים בעיסויה, נפצעו 106 פצועים פלסטינים. רשימת המקומות בהם נרשמו עימותים מעידה על מתקפה רבתי של בלונים ובקבוקי תבערה. מזרח ג'בליה, מזרח עזה, מחנה אלברייג', מזרח רפיח, בית אל, ג'בל מכבר, א-טור, עיסויה, אשכול ועוד. הפרסום מקפיד לקרוא לישובים הישראליים מע'תסבה, קרי מקום העושק, מקום גזול. אין זה משנה כלל אם מדובר בשדרות, באשכול או בבית-אל ופסגות. הכול לפי הטרימינולוגיה האסלאמית הינו גזול ללא קשר לקו ירוק דמיוני כזה או אחר.

גל העימותים האחרון מהווה את שיאו של גל המחאה נגד "עסקת המאה" אותה מנסה לקדם ממשל טראמפ כמתווה אפשרי לשלום. הפסגה המוצלחת בבחריין אולי יצרה תמריצים כלכליים אך גם עודדה את אותם הגורמים המתנגדים לשלום ובראשם הגורמים האסלאמיים. לא רק ברשות הפלסטינית דוחים את "עסקת המאה" אלא גם בחמאס

ובג'יהאד האסלאמי הרואים בה ניסיון לקבור את הבעיה הפלסטינית בעבור חופן דולרים. "האם לא ברור כשמש לעמינו הפלסטיני ולאומתנו הערבית והאסלאמית ולעמים בני החורין כי יש לדחות את עסקת המאה?" שאל רטורית המנהיג הטרי של הג'יהאד האסלאמי זיאד אלנח'לה. גם ח'אלד משעל, לשעבר ראש הלשכה המדינית של חמאס טען בלהט כי "עסקת המאה תדון לכישלון וכי אין לה עתיד".

החטא הקדמון היה ונותר הקמתה של מדינת ישראל. בנאומו של נח'לה מה-25 ביוני הוצגו הדברים ברורות. "התנועה הציונית ובעלי בריתה מתוך המערב תכננו והצליחו לשכנע **חלק מאתנו** להכיר באויב ולהסגיר לידיו את החלק הגדול של פלסטין שנקרא ישראל". הבעיה היא נורמליזציה. חלק מהעולם הערבי השתכנע כי יש מקום להכיר במדינת ישראל בגבולות מסוימים. הגדה המערבית נתפסת בעיני נח'לה כיסוד וכמרכז המדינה היהודית השואפת מבחינה אמונית ומעשית כאחד להשלים את "ייהודה" ולהפכה לחלק מישראל. לפיכך מדגיש מנהיג הג'יהאד האסלאמי כי ארגונו דוחה את התוכנית "לא מדינה ולא שלום". "לא נקבל את הארס של התוכנית", הוא הכריז. "האויב לא ישבור את כוח רצוננו כי כולנו מתקוממים או מוסלמים". כולנו, קרי כל המוסלמים. "אנו כמוסלמים לא רוצים כל תוכנית או הסדר אלא את המשך הסכסוך לדורי דורות ללא כל פשרה בינינו לבין החלק הנקרא ישראל".

דוגמה מוחשית לתפיסה זו של שלילת הנורמליזציה ניתן לראות באירועים סביב מותו של מחמד סמיר עביד בסוף החודש שחלף בירושלים. עביד היה פעיל "החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין" ואף ישב בכלא בגין פעילותו נגד מדינת ישראל. בכרוז שהוציאה החזית התגאתה זו "בכל מילות השבח וההתפארות בשהיד שלה, האסיר המשוחרר, שהיד ההתנגדות לעסקת המאה והגנת ירושלים מישראל יזיזיה וייהוד". עביד ירה זיקוקים בכינון ישיר לעבר סויר מג"ב שפעל בכפרו, תוך סיכון חייהם. אולם בחזית הדמוקרטית כמו בג'יהאד האסלאמי וארגונים נוספים ידעו להצביע על סיבת המאבק והמשך הג'יהאד. הסיבה המהותית היא התנגדות לנורמליזציה של הסכסוך. עסקת המאה וועידת בחריין מראות כי במובן מסוים הסוגיה הפלסטינית הפכה למטרד. לסעודיה ומדינות המפרץ, כמו ללא מעט מדינות אסלאמיות, אין סיבה של ממש להתנגד ליחסים נורמליים עם ישראל שירושלים בירתה. אין לאותן מדינות גם סיבה של ממש להתנגד להסדר אשר נועד להטיב את חייהם של הפלסטינים. אולם הפלסטינים אינם מעוניינים בהסדר. נוח להם שימור הסטאטוס קוו של מאבק מתמשך באויב הציוני בין אם מסיבות דתיות או לאומיות. למנהיגים ולאנשי העסקים שהתכנסו בבחריין נותר רק לקוות לעתיד טוב יותר לפלסטינים. שהרי, בסופו של דבר, ניתן להוביל את הסוס אל השוקת אך לא להכריחו לשתות.

**ד"ר (סא"ל מיל') שאול ברטל, שימש בשורת תפקידי ביטחון ביהודה ושומרון. מרצה לעניינים פלסטיניים ואסלאם פונדמנטליסטי באוניברסיטת בר-אילן.*